

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Dubium III. An vis & substantia legis positivæ dependeat ab acceptance
Communitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

motus illos esset castus actu castitatis per accidens & ex lege tali, non comedendo autem esset incastus actu per accidens & ratione legis oppositæ castitati, quia nollet amplecti honestatem castitatis sibi per legem ejusmodi sub obligatione propositam

DUBIUM III.

630

An vis & substantia Legis positivè dependant ab acceptatione communitatis.

RESPONDEO. Etsi ita sentiant Canonistæ: item *Nav. Azor, &c.* citati à *Lay. l. 1. tr. 4. c. 3.* *Et quod ponant leges hac tacitâ conditione ferri, si à populo fuerint acceptatæ, alioqui vim seu obligationem non habituras, verior tamen sententia est Theologorum, leges absoluti Magistratus non pendere à populi acceptatione & consensu, sed mox ut legitimè promulgatæ sunt, obligare populum ad recipiendum: præsertim in legibus Pontificis, qui suam potestatem non accepit à populo, sed Christo, Vasq. Suarez. Molina, &c. Unde à Laym. l. c. resolvuntur hi casus.*

I. Episcopis ex officio incumbit, novas leges Pontificias, (ut Principibus, Imperatorias) promulgare per suas Diceceses, atque in usum deducere.

II. Si lex in Provincia promulgata sit, sed à majore parte populi non accipiatur nec observetur, tunc, si legislator id sciat & taceat, censetur hoc ipso legem revocare. Si verò id sciat & urgeat observationem, quisque tenetur eam servare; quia potius caput suum, quàm reliqua membra sequi debet.

III. Si Princeps nesciat non recipi, nec deduci ad usum, durat legis obligatio, donec elabatur decennium,

“cennium, quo elapso, præscriptum est contra eam,
 “sive Imperatoria sit, sive Pontificia, & tunc non
 “ampliùs obligat: Utì & lex Ecclesiæ, etsi semel
 “recepta sit, aboletur per præscriptionem, sed anno-
 “rum plurium, nempe quadraginta. *Navar. Azor,*
 “*Suar.*

634. “IV. Si tu legem promulgatam paratus sis su-
 “scipere, & datâ occasione etiam observes, sed alii
 “plerique è communitate non recipiant, nec rece-
 “pturi videantur, tunc saltem ab ea excusaberis,
 “per discretionem.

632
 637.
 636. “V. Etsi primi Episcopi fortè peccarint non re-
 “cipiendo legem & in usum deducendo, successores
 “tamen eorum, si post longum tempus videant non
 “observatam, credere possunt esse sublatam per præ-
 “scriptionem.

591. “VI. In dubio, num lex recepta sit, nec ne, præ-
 “sumendum est pro ipsa: quia factum in dubio
 “præsumitur, si de jure faciendum erat. Vide *Azor*
 “*l. 5. c. 4. Laym. c. 3. Sal. de leg. d. 13. s. 3.*

638. cū sqtbg.

A D D E N D A.

631 Q. 92. *An subditi peccent non acceptando le-
 gem.* R. Peccant, si absque causa non acceptent,
 nam *Alex. VII.* damnavit hanc 28. propos. *Popu-
 lus non peccat, etiamsi absque ulla causa non recipiat
 legem à Principe promulgatam: & Ratio patet, quia
 resistit potestati à Deo ordinatæ, sicque frustra esset
 potestas legislativa. Quando autem dicitur, absque
 ulla causa, intelligitur, rationabili, nam causa irra-
 tionabilis & purè voluntaria re ipsa nulla est.*

632 Q. 93. *Quid notandum sit circa acceptationem
 legum, præsertim Ecclesiæ.* R.

§. I. Quòd lex, etiam Ecclesiastica, non recepta,
 non

non obliget, etiamsi primi non recipientes peccarint, est communis sententia, quam tenent *Nav. Covarr. Cancell. Memoch. Mandos. Guttier. Paris. Valent. Silvest. Armil. Rodrig.* aliique plurimi cum *Suar.* hic l. 4. c. 16. n. 9. *Sanch.* de matr. l. 3. d. 18. n. 1. *Garcia* de benef. p. II. c. 5. n. 150. *Moyat.* 6. d. 1. q. 1. Quod verum est, etiamsi lex contineat decretum irritans, *Riccus* dicens communem, *Puteus, Garc.* n. 152. Item, etiamsi derogat consuetudini, *Garc.* n. 153. citans alios: Item, etiamsi non sit recepta per ignorantiam, *Garc.* n. 154. citans *Nav. & Rodrig.* Hinc *Luca* de benef. d. 65. n. 13. docet, quod quamvis Papa habeat immediatè à Deo potestatem legislativam, uti habetur *Cap. Novit,* 13. de Judiciis, ita ut ipsius leges nunquam indigeant acceptatione Ecclesiæ, tamen si Ecclesia per non usum non admittat legem, tolli obligationem, ob implicitam Papæ scientiam & patientiam, quæ est virtualis revocatio. Addit post *Iess & alios Carden.* in 1. crisi d. 29. n. 65. leges Ecclesiæ ex benigna interpretatione voluntatis Pontificum non obligare ante acceptationem, quando est causa rationabilis non acceptandi. Vide dicenda l. 4. n. 520. & 672.

§. II. Putat *Garc.* n. 156. probabile esse ad tollendam obligationem legum non receptarum, etiam ignorante legislatore, non requiri decennium, sed sufficere actus contrarios in numero sufficiente, secundum arbitrium prudentum, quia ita videtur servari in praxi, pro quo citat *Nav. Felin. Botta.*, sed contradicunt *Suar.* supra, *Salas* d. 13. s. 4. n. 24. cum communi requirentes, ut hoc fiat sciente & tacente legislatore.

§. III. Putat *Garc.* n. 159. necesse non esse, ut generaliter & à maiore parte Ecclesiarum unius provincie non sit recepta lex, quia v. g. Capitulum unum

unum hinc non consideratur ut persona particularis, sed ut universitas, cum non agatur de acquirendo ipsi Capitulo ut Capitulo & ut privatæ personæ, sed omnibus de capitulo & in universum: quæ doctrina admitti potest, si lex lata sit pro solo tali Capitulo, nam si major pars Capitulorum aut totius communitatis, in qua Capitulum est, legem admittat, censetur tota communitas admisisse; & debet pars minor sequi majorem.

635 §. IV. Testatur *Gob.* Reges Galliæ jam à tempore *Caroli M.* hoc sibi privilegium arrogare, quod nullæ leges Pontificiæ tangentes universum regnum, vel promulgari vel obligare possint, nisi diploma Papæ sigillo ejusdem munitum approbetur à Rege, ideoque refert *Chaussaing* Tridentinum quoad novarum decreta repugnantia moribus Galliæ, neque in toto neque in parte potuisse venire ad receptionem, licet *Henricus IV.* jurarit *Clementi VIII.* se operam navaturum, ut in toto regno reciperetur: putatque etiam *Baunius*, quod in Gallia & Belgio necessarium sit placitum Regis, ad hoc, ut decreta Pontificia obligent: sed de his ipsi viderint, si enim ita est, erit hoc per accidens, ex privilegio ipsorummet Pontificum: *Illf. t. 1. d. 3. n. 66.* docet per *Trid.* isti privilegio esse derogatum.

636 §. V. Si lex concernat res fidei, exceptio non receptæ legis non valet, quia omnes tenentur credere, quod est de fide: idem est, si lex abroget aliquid tanquam pravum & scandalosum, aut si damnet consuetudinem tanquam irrationabilem & iniquam, uti rectè *Garc.* à n. 161., tum enim jus naturæ, quod perpetuum est & necessarium, pergit semper assistere legi.

637 §. VI. Hanc propositionem, *Bulla cæna non obligat, ubi non est acceptata*, Generalis Societatis

J E S U

JESU anno 1597. die 9. Augusti rescribens ad provinciam Venetam rejecit ut falsam: sed quidquid sit de Italia aut aliis etiam Provinciis, certum videtur, quod in Germania non obliget hodieum quoad aliqua, vel saltem non cum illo rigore, uti notant Laym. alique gravissimi recentiores in manuscriptis. Grotius l. 1. c. 3. à n. 8. conatur evincere, quod Reges habeant à populo absolutam potestatem leges ferendi & imperandi, nec ab eo vi coerceri possint, si potestate abutantur: quandonam autem licitum sit reluctari Regi, explicat c. 4.

Q. 94. *Quandonam licitum sit appellare à lege, vel supplicare contra illam.* R. Quando adest causa rationalis, nam potest lex ita esse incommoda & disconveniens moribus & consuetudinibus hujus aut illius etiam particularis provinciae, aut ita difficilis huic aut illi instituto, patriae, populo, ut executio in uno alterove loco rationabiliter suspendi, & acceptatio usque ad aliam informationem differri possit & debeat, uti habet communis cum *Suar. l. 4. c. 16. n. 7. Salas. Laym. Salas d. 13. s. 4. Bonac. d. 1. q. 1. pu. 4. n. 42.*, prudenter enim tum praesumitur, quod Superior nescierit vel non consideraverit difficultates, hinc si sit inferior legislator, licebit appellare ad Superiorem, si autem sit Supremus vel independens, poterit apud eum supplicari, ut legem tollat vel mitiget. Si tamen verisimile est legislatorem non ignorasse circumstantias & speciales rei praecipuae difficultates, communissima sententia est cum *Suar.* legem esse acceptandam, quamvis difficilia & dura praecipiat: multò minùs differri potest acceptatio, si non sogitetur de appellando vel supplicando, nec de proponendis causis, maxime si ideo raceatur, quia Legislator creditur non approbaturus rationes opponendas.

Q. 95.

- 639 *Q. 95. An durante tali appellatione vel supplicatione, subditi debeant observare legem.* R. Si lex servari possit sine magna rerum mutatione vel periculo scandali, *Suar.* Suprà putat observandam esse, quia certò possidet, & excusatio est dubia: idem tenent *Va/q. Lorca, Garc.* teste *Leur.* p. 3. q. 370. n. 5. Consentit *Castrop.* d. 1. pu. 13. n. 14. E contra *Bonac. Salas, Rodrig. Gran. Steph.* tr. 2. d. 1. dub. 3. *Honor. Fabri* & alii apud *Moyam* in sel. t. 6. d. 1. q. 1. n. 16. putant obligationem suspendi, quia ita habet usus & praxis, neque ideo puniuntur subditi, si interea non observent; sicque præsumitur de benignitate Ecclesiæ, uti cum *Less* & *Carden.* dictum est n. 592., sicque etiam conveniebat, ut gubernatio Ecclesiæ & Reip. sit suavis ac humanæ imbecillitati attemperata, uti innuit *Ills.* tr. 1. d. 2. n. 5.
- 640 *Q. 96. Si Superior audita appellatione vel supplicatione taceat, an hoc ipso censeatur revocare legem.* R. Affirmativè, alioquin tenebatur legi infiltrare & his non obstantibus urgere eam, ita *Bonac. Salas* & *Castrop.* d. 1. p. 13. Excipe, nisi aliunde satis colligeretur, quòd taciturnitas esset per modum repulsæ aut indignationis, tum enim potiùs firmaretur lex.
- 641 *Q. 97. An lex alioquin invalida per hoc fiat firma, quòd subditi eam acceptent.* R. Si invaliditas fuit ex eo, quòd aliquid præciperetur contra jus subditorum, si hi postea liberè acceptando efficaciter cedant illi juri suo, fiet firma, uti patet: notatque rectè *Gob.* receptionem legis cujuscumque fieri posse per solum usum: è contra si invaliditas fuit ex eo, quòd legislator excederet suam potestatem, uti si laicus Princeps præcipiat Missam die non festivo, quamvis populus legem acceptet, non fiet firma, quia præcipiens nec habuit, nec per illam acceptionem acquirit

rit potestatem præcipiendi talem actionem, ita *Car-*
den. in 1. crisi d. 29. à n. 159.

Quid censendum sit in dubio, an lex usu sit recepta
necne, dictum est n. 591.

DUBIUM IV.

642

An præcepta etiam humana obligent sub pec-
caro, & quali.

Respondeo. Cùm Deus sit Dominus noster at-
que etiam Superioribus parere nos iusserit,
non solum ipse, sed & illi nobis præcipere possunt
& præcipiunt, tum sub pœna, tum etiam sub culpa,
sive peccato; idque gravi aut levi, prout & rei præ-
ceptæ ad intentum finem necessitas, & materiæ
quantitas, & eorum voluntas sese habent, quæ ex
eorum verbis, circumstantiis, aut prudentum æsti-
matione solet colligi. Ita *Theologi communiter.*
S. Thom. Suar. Salas, &c.

Unde resolvuntur hic Casus.

I. Graviter peccat, qui deliberatè & in materia
magna violat præceptum aliquod Decalogi vel
Ecclesiæ

II. Cùm res levis est, non peccat mortaliter
transgrediens, etsi Superior sub mortali præceperit,
quia id eum posse negant *Suar. Lay & alii ex*
communi: v. g. ne quis frangat silentium, ne edat
uvam, ut claudat ostium, &c. quia est res parva &
incapax tantæ obligationis: Nec ipse Deus in ma-
teria parva sub mortali obligat. Vid. *Less. l. 2. c. 4.*
d. 9. Salas, d. 10. f. 7.

III. Aliud esset, si materia aliàs levis fieret gra-
vis, ratione circumstantiarum, ut, v. g. contem-

Z

pctis